

การปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดทำหลักประกันเสริม

สอ.นย.กำหนดให้สมาชิกที่กู้เงินประเภทสามัญโดยใช้บุคคลค้ำประกันต้องจัดทำหลักประกันเสริมครั้งแรก เมื่อ ๑ ต.ค.๕๔ โดยสมาชิกต้องทำประกันชีวิตคุ้มครองเงินกู้หรือสมัครเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร (สสอท.) และหรือสมัครเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สหกรณ์สมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (สส.ชสอ.) วัตถุประสงค์ก็เพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาความเดือดร้อนให้แก่ครอบครัวสมาชิกที่กู้เงินและผู้ค้ำประกันเงินกู้ที่ต้องรับภาระหนี้สินแทนผู้กู้เมื่อผู้กู้เสียชีวิต ซึ่งในครั้งแรก สอ.นย.คิดวงเงินที่จะทำหลักประกันเสริมครึ่งหนึ่งของวงเงินกู้และมีระยะเวลาคุ้มครองไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของระยะเวลาผ่อนชำระ สาเหตุที่ไม่ได้กำหนดให้สมาชิกต้องทำเต็มวงเงินและเต็มระยะเวลาก็เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในส่วนของคุณค่าเบี้ยประกันชีวิต และหรือค่าใช้จ่ายเงินสงเคราะห์ล่วงหน้าที่จะต้องจ่ายให้สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ และเมื่อกำหนดให้ทำเพียงครึ่งเดียว เมื่อเกิดกรณีที่สมาชิกเสียชีวิตเงินที่จะได้รับจากการจัดทำหลักประกันเสริมดังกล่าวก็จะได้รับประมาณครึ่งหนึ่งของหนี้สินคงเหลือเท่านั้นซึ่งจะทำให้ภาระหนี้สินลดลงไปเพียงบางส่วน ขึ้นอยู่กับว่าขณะเสียชีวิตนั้นสมาชิกที่กู้เงินได้ผ่อนชำระไปเป็นเวลานานเท่าไรแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีสมาชิกเลือกทำหลักประกันเสริมโดยการทำประกันชีวิต ซึ่งแบบประกันชีวิตที่ สอ.นย.จัดหามาให้บริการแก่สมาชิกนั้นเป็นแบบ “ทุนประกันลดลง” การประกันชีวิตแบบนี้มีข้อดีคือเบี้ยประกันจะถูกกว่าอัตราปกติ แต่ความคุ้มครองก็จะลดลงตามระยะเวลาที่ผ่อนชำระซึ่งจะสัมพันธ์กับเงินกู้คงเหลือที่ลดลงเช่นกัน และเมื่อทำเพียงครึ่งเดียวจึงมีส่วนต่างหนี้สินในส่วนที่ไม่ได้เอาประกันไว้เต็มวงเงินเกิดขึ้น ส่วนต่างที่เกิดขึ้นนี้หากมีจำนวนไม่มากก็คงไม่ส่งผลกระทบต่อมากนัก เนื่องจากยังมีเงินจากส่วนอื่นที่ สอ.นย.สามารถนำมาหักชำระหนี้ได้ เช่น เงินค่าหุ้น เงินฝาก รวมถึงเงินสงเคราะห์ครอบครัวสมาชิกที่เสียชีวิต นอกเหนือจากเงินที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สอ.นย.ยังอาจจะสามารถนำเงินที่ทายาทจะได้รับจากทางราชการเช่น เงินบำเหน็จตกทอดมาหักชำระหนี้ได้ และหากหนี้สินคงเหลือน้อยกว่าจำนวนเงินที่จะได้รับทั้งหมด ทายาทก็จะมีเงินเหลือส่วนหนึ่งเพื่อนำไปใช้จ่ายในการดำรงชีวิตต่อไป ซึ่งจะแตกต่างจากก่อนหน้าที่ สอ.นย.ยังไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการจัดทำหลักประกันเสริม ที่เมื่อสมาชิกเสียชีวิตแล้วมีหนี้สินอยู่กับ สอ.นย.ภาระหนี้สินทั้งหมดหลังจากนำเงินค่าหุ้น เงินฝากและเงินสวัสดิการสงเคราะห์กรณีเสียชีวิตมาหักหนี้แล้วก็จะตกแก่ผู้ค้ำประกัน หรือทายาทที่อาจจะต้องนำเงินบำเหน็จตกทอดเกือบทั้งหมดมาชำระหนี้

การกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำหลักประกันเสริมของสมาชิก สอ.นย.ได้มีการปรับปรุงหลายครั้งเพื่อให้หลักเกณฑ์มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มวงเงินกู้และระยะเวลาผ่อนชำระให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้น โดยครั้งล่าสุด ๑ เม.ย.๕๕ สอ.นย.กำหนดให้สมาชิกที่กู้เงินสามัญโดยใช้บุคคลค้ำประกันต้องจัดทำหลักประกันเสริม โดยสรุปดังนี้

1. วงเงินกู้ตั้งแต่ 100,000 บาท แต่ไม่ถึง 800,000 บาท ต้องทำหลักประกันเสริมในวงเงินไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของวงเงินกู้ และมีระยะเวลาคุ้มครองไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของระยะเวลาผ่อนชำระ
2. วงเงินกู้ตั้งแต่ 800,000 บาท แต่ไม่ถึง 1.5 ล้านบาท ต้องทำหลักประกันเสริมในวงเงินไม่น้อยกว่าสามในสี่ของวงเงินกู้ และมีระยะเวลาคุ้มครองไม่น้อยกว่าสามในสี่ของระยะเวลาผ่อนชำระ
3. วงเงินกู้ตั้งแต่ 1.5 ล้านบาทขึ้นไป ต้องทำหลักประกันเสริมเต็มวงเงินกู้ และมีระยะเวลาคุ้มครองไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของระยะเวลาผ่อนชำระ

สำหรับการเลือกวิธีการทำหลักประกันเสริม สมาชิกก็สามารถเลือกโดยการพิจารณาวิธีการที่เห็นว่าเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด การทำประกันชีวิตคุ้มครองเงินกู้ หรือสมัครเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ จะมีเงื่อนไขแตกต่างกัน ทั้งวิธีการจ่ายเงิน จำนวนเงินที่จะต้องจ่าย และความ

คุ้มครองกรณีเสียชีวิต การทำประกันชีวิต สมาชิกจะต้องจ่ายเงินครั้งเดียวโดยหักจากวงเงินกู้ ส่วนการสมัครเป็นสมาชิกสมาคมฯ ปกติสมาชิกจะต้องจ่ายเงินสงเคราะห์ล่วงหน้าเป็นประจำทุกปี ส่วนความคุ้มครองนั้นก็จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของสมาคม ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิก และจำนวนเงินสงเคราะห์ต่อหัว แต่ความแตกต่างที่สำคัญกับการทำประกันชีวิตคือ เงินสงเคราะห์จากสมาคมจะไม่ลดลงตามจำนวนเงินกู้ที่ลดลงนั้นหมายความว่าเมื่อผ่อนไปนาน ๆ เมื่อหนี้ลดลงก็จะมีเงินคงเหลือไว้ให้แก่ครอบครัวมากขึ้น

ปัจจุบันนี้ สอ.นย.ได้ขยายวงเงินให้กู้สูงขึ้น และขยายระยะเวลาผ่อนชำระให้ยาวนานขึ้น โดยวงเงินสูงสุดสำหรับเงินกู้สามัญคือ ๒.๕ ล้านบาท และผ่อนชำระได้นาน ๑๘๐ งวด เมื่อวงเงินให้กู้เพิ่มขึ้น ระยะเวลาผ่อนชำระนานขึ้น ความเสี่ยงของการให้กู้ก็ย่อมเพิ่มขึ้นเป็นธรรมดา คณะกรรมการของ สอ.นย.ซึ่งรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายการบริหารงานจึงเห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องมีแผนในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสินเชื่อ ด้วยความตระหนักว่าเงินของ สอ.นย.เป็นเงินของสมาชิก การบริหารงานก็ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิก แนวคิดในเรื่องการปรับหลักเกณฑ์การจัดทำหลักประกันเสริมจึงได้มีการหยิบยกขึ้นมาพูดคุยกันว่าจะทำอย่างไรเมื่อเกิดกรณีสมาชิกเสียชีวิตแล้วมีหนี้สินอยู่กับ สอ.นย. สอ.นย.จึงจะได้รับชำระหนี้ทั้งหมด โดยไม่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวสมาชิกที่จะต้องนำเงินบำเหน็จตกทอดมาหักชำระหนี้ และอาจกระทบต่อผู้ค้าประกันที่ต้องมารับชำระหนี้แทนผู้กู้ ซึ่งหลังจากได้มีการระดมความคิดเห็นกันมาพอสมควรแล้วก็ได้แนวทางดำเนินการประกอบด้วยสองแนวทางหลัก ๆ คือ ส่วนที่ สอ.นย.จะต้องรับผิดชอบกับส่วนที่สมาชิกผู้กู้ต้องรับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย

๑. การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือหรือลดภาระหนี้สินให้แก่สมาชิก

๒. การปรับหลักเกณฑ์การจัดทำหลักประกันเสริมให้ครอบคลุมหนี้สิน โดยจะต้องสัมพันธ์กับการจัดสวัสดิการเพิ่มเติมในข้อ ๑ บนหลักการที่จะต้องไม่เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้แก่สมาชิกเกินสมควร และมีความเป็นธรรมกับสมาชิกทุกกลุ่ม

การดำเนินการในเรื่องการจัดสวัสดิการเพิ่มเติมนั้น คณะกรรมการได้มีมติให้กำหนดระเบียบ ว่าด้วยทุนสวัสดิการเงินสงเคราะห์พิเศษเพื่อช่วยเหลือผู้ค้าประกันเงินกู้ พ.ศ.๒๕๕๘ โดย สอ.นย. จะจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือยอดหนี้ให้แก่สมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่ สอ.นย.ในกรณีต่าง ๆ ในอัตราไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของทุนเรือนหุ้นที่สมาชิกผู้กู้มีอยู่ ณ วันที่โอนหนี้ให้แก่ผู้ค้าประกัน แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท และไม่เกินหนี้สินคงเหลือ ซึ่งจะเริ่มดำเนินการใน ๑ ก.ค.๕๘ เป็นต้นไป และในระเบียบดังกล่าวยังกำหนดให้สมาชิกที่รับโอนหนี้ค้ำประกันอยู่ก่อนที่ระเบียบนี้จะบังคับใช้ ก็มีสิทธิได้รับการสงเคราะห์เช่นเดียวกัน (เฉพาะกรณีที่ยังรับภาระหนี้สินแทนผู้กู้เท่านั้น)

ส่วนที่สมาชิกจะต้องรับผิดชอบมีอยู่หลายส่วน ส่วนแรกคือการกำหนดให้สมาชิกที่กู้เงินสามัญโดยใช้บุคคลค้ำจะต้องถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของวงเงินกู้ เรื่องนี้นอกจากจะเป็นเรื่องของการป้องกันความเสี่ยงของการให้กู้แล้วยังถือว่าเป็นการส่งเสริมการออม (กึ่งบังคับ) ให้แก่สมาชิก การดำเนินการในเรื่องนี้ในระยะแรกสมาชิกบางส่วนก็ไม่เห็นด้วยเพราะเหมือนเป็นการมัดมือชก เพราะหากสมาชิกถือหุ้นไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ สอ.นย.ก็จะหักจากเงินกู้อีกเพิ่มให้แก่สมาชิก แต่หลังจากนั้นสมาชิกส่วนใหญ่ก็เริ่มเข้าใจและเห็นประโยชน์ของการออมโดยการถือหุ้นที่ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าการออมด้วยวิธีอื่น สมมุติสมาชิกกู้เงิน ๑ ล้านบาท ก็ต้องมีหุ้นอย่างน้อย ๑ แสนบาท สิ้นปีนอกจากรับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนของดอกเบี้ยที่จ่ายให้แก่สหกรณ์แล้วสมาชิกยังได้รับเงินปันผลของหุ้นที่ท่านถืออย่างน้อย ๗,๐๐๐ บาทด้วย ส่วนที่สองคือการปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดทำหลักประกันเสริมโดยมีข้อกำหนดว่าสมาชิกที่กู้เงินประเภทสามัญโดยใช้บุคคลค้ำประกันจะต้องจัดทำหลักประกันเสริม ดังนี้

๑. ทำประกันชีวิตคุ้มครองเงินกู้หรือสมัครเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สภกรณ์ ออมทรัพย์ทหาร (สสอท.) หรือสมัครเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สภกรณ์ออมทรัพย์ทหาร (สสอท.) และสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สภกรณ์สมาชิกของชุมนุมสภกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (สส.ชสอ.)

๒. การคำนวณวงเงินที่จะต้องจัดทำประกันชีวิตให้คำนวณโดยการนำเงินค่าหุ้นและเงินฝาก (ถ้ามี) ที่สมาชิกยินยอมจำนำค้ำประกันเงินกู้และเงินสวัสดิการสงเคราะห์ที่ทายาทหรือครอบครัวสมาชิก ที่เสียชีวิตมีสิทธิได้รับจาก สอ.นย. เงินสงเคราะห์พิเศษเพื่อช่วยเหลือผู้ค้ำประกันเงินกู้มาหักออกจากวงเงินกู้ โดยมีระยะเวลาคุ้มครองไม่น้อยกว่าสามในสี่ของระยะเวลาผ่อนชำระ

วิธีคิดแบบนี้ก็คือ เมื่อสมาชิกเสียชีวิตลง สอ.นย.จะสามารถนำเงินส่วนไหนบ้างมาหักชำระหนี้ได้บ้าง (ยกเว้นเงินบำเหน็จตกทอด) และเมื่อนำมาหักแล้วเหลือหนี้เท่าไร ก็คือวงเงินที่สมาชิกผู้กู้เงินจะต้องทำหลักประกันเสริมเพื่อให้ครอบคลุมหนี้ทั้งหมด โดยที่ไม่ต้องไปปรบกววนให้ทายาทต้องนำบำเหน็จตกทอดมาชำระหนี้ และไม่ทำให้ผู้ค้ำประกันเดือดร้อน สำหรับระยะเวลาที่จะต้องจัดทำหลักประกันเสริมนั้น กำหนดให้จัดทำไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของระยะเวลาผ่อนชำระ ทั้งนี้เพื่อลดค่าใช้จ่ายของสมาชิก โดยมีหลักคิดที่ว่าเมื่อหมดระยะเวลาที่สมาชิกจัดทำหลักประกันเสริมแล้ว ก็ยังมีเงินส่วนต่าง ๆ ที่จะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลา เช่น เงินค่าหุ้นรายเดือน เงินสงเคราะห์กรณีสมาชิกเสียชีวิต รวมถึงเงินสงเคราะห์พิเศษเพื่อช่วยเหลือผู้ค้ำประกันเงินกู้ ที่จะเพิ่มขึ้นสัมพันธ์กับหุ้น เงินที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้สามารถนำมาชำระหนี้สินคงเหลือได้ทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมด โดยไม่ทิ้งภาระไว้ให้แก่ครอบครัวสมาชิก หรือผู้ค้ำประกัน หรือถ้ามีก็จะเหลือน้อยที่สุด แต่หากไม่มีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น เงินบางอย่าง เช่นเงินค่าหุ้นที่เพิ่มขึ้น หรือเงินฝากค้ำประกันเงินกู้ก็ถือเป็นเงินออมของสมาชิกที่ได้รับผลตอบแทนจาก สอ.นย.ในอัตราที่เป็นธรรม

การปรับปรุงการจัดทำหลักประกันเสริมในครั้งนี้ ที่น่าสังเกตคือไม่ว่าท่านจะกู้มากหรือกุน้อยก็ใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ามีความเป็นธรรมต่อสมาชิกทุกคน แต่ผลกระทบต่อสมาชิกก็ย่อมมีบ้างเป็นธรรมดา เพราะบางกลุ่มที่ต้องจัดทำหลักประกันในวงเงินที่สูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันบางกลุ่มก็ได้ประโยชน์ เพราะจ่ายเงินจัดทำหลักประกันลดลง แต่ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ สิ่งที่คณะกรรมการดำเนินการ สอ.นย. ท่านได้กำหนดเป็นนโยบายนี้ก็เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินงานของ สอ.นย. และเพื่อประโยชน์ของสมาชิกทั้งสิ้นครับ

น.ท.ประสิทธิ์ชัย แก้วมณี ผช.ผู้จัดการ สอ.นย.